

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. XXX. Famuli inservientes luxuriæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

rium expresse condonet, ut post Layman lib. 5. tract. 10. part. 3. cap. 6. num. 14. dixit Engel. colleg. jur. Canon. lib. 4. tit. 19. num. 18.

26. Sed quaritur, an Uxor teneatur in conscientia, cognito adulterio mariti, debitum petenti negare?

Resp. Negative, arg. ex doctrina Augustini relati in cap. Idololatria 28. quast. 1. ubi: Dominus autem permisit causa fornicationis, Uxorem dimitti, sed quia permisit, non iussit. Vide dicta num. 17.

Tutius itaque, & melius erit, ut Uxor viro debitum reddat, ad evitandum majus malum, & nova Adulterii crimina, quia quanto frequentius ad Uxorem accesserit, tanto minus alias quareret.

27. Quaritur, an adulter peccet debitum exigendo ab Uxore innocente, & criminis inscia?

Resp. Pro negativa videntur esse, quotquot tradunt privationem juris petendi ab Adultero non incurri, nisi, dum Uxor Adulterium cognoscit, quia cum illius privatio pœna quadam sit, incurri non debet, nisi ab Uxore (quæ in hoc obtinuit, quasi locum Judicis) imponatur. Gobat. experien. Theol. tract. 10. casus num. 600. Nicol. Flosculi ver. debit. conjug. num. 4. Tambur. in decalog. lib. 7. cap. 3. §. 3. num. 5. Cabalut. lib. 3. cap. 28. num. 3.

Pro Affirmativa verò est Navarrus in summa à Tambur. ibid. allegatus, ubi dixit, Adulterum amittere per leges jus exigendi debitum conjugale ab Uxore; & cum ipso debent esse, qui dixerunt absolute ex Adulterio amitti jus debitum exigendi. Ex quibus videtur concludi, Adulterum, commisso adulterio, peccare,

si sua conjugii conjugatur, quia sine jure conjugitur.

Prioris sententiæ probabilitas auctoritati DD. innititur. Verùm secundam etiam rationi magis conformem judicorùm privatio juris effectus reputetur, non cognitionis, vel voluntatis Uxoris hæc, sed fractionis fidei conjugalis, ergo, posita ab Adultero ipsa fidei fractione, illic privatio oritur, & exigere non potest, ut sibi Uxor fidem seruet, non negando debitum.

Itaque Adulter, assentientibus etiam Gobat, & Felice ex amen. tit. 1. nu. 429. solum potest ab Uxore innocente petere debitum rogando, non tamen cogere, & exigere, tamquam ex iustitia sibi debitum, vel intentione ipsam obligandi ex iustitia ad copulam Matrimoniale, eaque, ipsa invita, uti, sicut antea poterat; ad differentiam de casti assinitatis, & voti, quibus stantibus, nullo modo reus, vel voto ligatus, potest petere debitum sine dispensatione: obtinenda juxta dicenda lib. 2. cap. ult.

CAPUT XXX.

Prop. LI. ab Innoc. XI. &c.

Famuli inserviente. Luxuria.

I. PROR. 51. Famulus, qui, submissa humeris, scienter adjuvat hominum ascendere per fenestras ad stuprandam virginem, & multoties eidem subservit deferendo scalam & aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti: puta, ne à Domino male

mole tractetur, ne torvis oculis aspiciatur, ne domo expellatur.

Similes actiones sunt contra sextum præceptum decalogi, & castitatem: proximè cooperantes, & adjuvantes Dominum ad exequendam libidinem, actusque venereos; in qua re nec paritas materiæ admittitur ad excusandum à mortali, ut alibi diximus; unde nec metus, etiam mortis, potest eas cohonestare, quin in illis circumstantiis, & scienter exercite, sint de se, & ab intrinseco illicitæ, ac sub mortali prohibe; de quo post Decretum Innoc. non est amplius dubitandum, vide Cardenas *dissert. 31 prop. 51.*

2. Sed quaeritur, quæ actiones comprehendantur sub illis verbis, aut quid simile cooperando?

Resp. Omnes, quæ de facto proximè adjuvant, & conducunt, ad cooperandum ad exequendam luxuriam, quamvis ab illis circumstantiis abstractæ essent indifferentes, ut sunt. I. Deferre scienter concubinam ad domum heri, ad effectum luxuriæ: sive famulus eam deferat in sella gestatoria, sive eam comitetur. II. Scienter ferre literas provocatorias Luxuriæ, & amorem impurum foventes, ab heri ad concubinam, vel ab ista ad illum, aut eas scribere. III. Vocare concubinam ad domum, vel cubile heri, aliumve locum ex commissione Domini. IV. Deferre munera Domini ad concubinam. V. Assistere januæ concubinæ, ne Dominus impediatur à copula. VI. Exercere lenocinium. VII. Pergere jussu Domini ad sequendam mulierem, ut sciat, ubi habitet, ut id Domino referat, ad effectum Luxuriæ, &c.

3. Quaeritur, an liceat famulis cooperari cum Domino peccatis Luxuriæ, si grave damnum eis verisimiliter imminuat?

Resp. Negative; nam, etiam in illis circumstantiis, sunt mortaliter illicitæ: cum proximè adjuvent, & cooperentur ad luxuriam Domini, quæ in nullo casu est licita; idè nec metu mortis exerceri debent, cum debeamus potius omnia mundi mala toletare, quam peccato mortali consentire, *cap. itane 32. qu. 5.*

4. Sed quid, si affirmet, se non intendere Domino ad peccatum cooperari, vel ipsum adjuvare, sed solum periculum mortis vitare?

Resp. Non propterea excusandi sunt à mortali; nam protestatio est contraria facto; quia scienter faciunt actiones, ex operis natura ad pravam finem ordinatas; & idè ab intrinseco illicitas, ut dixit etiam Ledesma apud De la Cruz 6. *præcept. art. 1. dub. 3. in fine*, quod totum meo videri evidens est.

Sicut non excusatur à mortali procurans in se pollutionem, quamvis protestetur, se non delectationem veneream, sed sanitatem intendere, quia similis ab ea inseparabilis est, & ex natura operis ad eam sequitur. Sic mortaliter peccat, qui mulierem, data opera, morosè osculatur, quamvis non intendat, immò protestetur se non velle delectationem illam sensibilem, quæ ex osculo sequitur, quia talis delectatio est ab osculis morosis inseparabilis, ut diximus *lib. 1. cap. 29.*

5. Quibus addas ex Felice *tot. 1. num. 2202.* oscula alia esse pressa, morosa, studiosa, ac ob delectationem: alia mode-

ita; instantanea, & superficialia, quæ ex urbanitate dantur, juxta morem Patriæ, aut in signum puri, & honesti affectus, ac amicitie: ista possunt esse licita, & solum mala ex fine operantis: ut, si non sine honesto; sed ob delectationem sensibilem fiant; vel ratione periculi delectationis sensualis, quam quis sepe in eis experitur, & ideo tunc abstinendum.

Illa vero sunt ab intrinseco mala, quia ad ipsa sequitur connaturaliter delectatio sensibilis, quæ mala est, cum ex natura sua sit alterativa, & excitativa partium generationi inservientium; ex qua alteratione confurgit connaturaliter delectatio sensualis, per se, & ex natura sua proxime, & immediate ordinata ad feminis emissionem. Nullus enim negabit, quin expresso, & firmo contactu labiorum viri ad labia, vel genas mulieris oriatur delectatio sensibilis, & existat non procedatur ad sensualem, & veneream, quæ percipitur: vel ipsa feminis decisione: vel ex per se ordinatis ad illam, ut ex pudendorum commotione; sive hæc contingat osculis, tactibus, amplexibus, & aspectibus, sive librorum lectura, & obscærorum audita, sive cogitatione, aut delectatione morosa, & impuro desiderio. Vide dicta loco cit. & audi August. de amicitia tom. 6. cap. 4. ubi: ipsum osculum tanta turpitudine fadant, ut sic osculari nihil aliud sit, quam adulterari.

CAPUT XXXI.

Prop. LII. & LIII. ab Innoc. XI. &c.

Præceptum servandi Festa, & audiendi Missam.

1. PROP. 52. Præceptum observandi festa non obligat sub mortali, seposito scandalo, si absit contemptus.

PROP. 53. Satisfacit præcepto Ecclesie de audiendo sacro, qui duas ejus partes, immo quatuor simul à diversis celebrantibus audit.

Quod præceptum de observandis festis sub mortali obliget, est communis DD. opinio, & Ecclesie sensus, de quo post decret. Innoc. nefas est dubitare; quamvis apud Cardenas differ. 32. cap. 1. quibusdam scribere placuit ipsa præcepta Ecclesie non obligare conscientias sub mortali; & esse dumtaxat penalia, solumque per accidens sub mortali obstringere: ratione nimirum scandali, vel inobedientie: & contemptus; prout in perniciem salutis animarum dixerunt primæ propositionis Authores.

2. Et quia in Ecclesiastico præcepto de Festorum observatione continetur præceptum affirmativum, seu præceptivum, in integra Missa in die festo audiatur, cap. omnes fideles, & cap. Missas de consecrat. dist. 1. & negativum, seu prohibitivum, ut integro die festo servilia opera non exerceantur, ex cap. licet de feriis, & B. Pio V. infra citando. De utroque agendum est, ut satis Confessarius instructus, in transgressio-